

# Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 26.

V Ljubljani, v soboto 29. junija 1901.

Letnik VI.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah dopoldne. — **Naročnina** je za vse leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. Vsaka številka stane 14 vin. — **Dopisi** pošiljajo se uredništvu „Slov. Lista“ — **Nefrankovani dopisi** se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — **Naročnina, reklamacije in oznanila** se pošiljajo upravištvu „Slov. Lista“. Uredništvo in upravištvo sta v Ljubljani, **Gradišče štev. 15**. Uradne ure od ure 8—6 pop. — **Oznanila** se računajo po navadni ceni.

## Nova zveza slovenskih dežel.

Zadnje dni so začeli vrtati Karavanke in Julijske alpe. Pri Jesenicah in v Bohinju bode v kratkem dinamit trgal starodavne pečine, ki so od nekdanj ločile koroške in goriške Slovence od kranjskih bratov. Padli bode ta steni, ki sta ovirali združevanje sinov jedne matere. Tesnejšemu narodnemu združenju se ne bodo več mogli rogati visoki robovi Róžice in Črne prsti, ko bode brzovlak, živahno pod njima žvižgajoč, dokazoval, da je pot brata k bratu okrajšana desetkrat. S padlimi gorskimi stenami bode padla tudi moč zastarelih diplom, ki so doslej ločile dežele in istokrvne sosede na troje. Ob „podobni raja“ si bodo v kratkem podali Korošec, Gorenjec in Goričan prijateljski roke kot bližnji sosede. V tem oziru se tedaj lahko radujemo, da se narodu uresničujejo stare nade in lepe sanje po novi zvezi slovenskih dežel.

Ne moremo in ne smemo si pa prikrivati, da nam ob tej radosti plazi se po duši strah. Ali ne bode znabiti železna cesta pokazala tujcem poti v osrčje slovenskega naroda? Ali ne bode po teh krasnih logih, kjer sedaj milo odmeva pesem slovenskega pastirja, v kratkem bobnela samopašna nemška govorica? Ali smo Slovenci pripravljeni za nove dobe znameniti pojav, ki se najkrepkeje dotakne naših narodnogospodarskih interesov? Bojimo se, da smo prešibki in da utegneta po novih predorih sovražna soseda napraviti smrtni sunek v slovensko srce. Slovenci smo se premalo brigali za to, da bi bile industrija, trgovina in obrt po naših deželah v domačih rokah. Že sedaj nam milostno podaja le kosti tujec, ko se sam masti s pečenko. Kaj še-le pride, ko se pomnoži tuji živelj! Slovenci smo pridni le pri zdražbah in pravih in pri

modi, katero je uvedel liberalizem, da brat izpodjeda bratu kruh, pri narodno-gospodarskem delu smo kilavi. Vseh naših podjetij, ki imajo kaj imena med svetom, je tako malo, da jih lahko naštejemo na prste. Ni temu vzrok samo revščina, ampak tudi to, da močij ne rabimo na pravem mestu.

Tujci in Nemškutarji znajo bolje. Kranjska industrijalna družba, kateri „Sl. Narod“ nikdar ne jemlje kredita, ki je pa popolnoma v nam nasprotnih rokah, bode imela po novi zvezi s Trstom največje dobičke. Dne 14. t. m. je že sklenil občni zbor, zvišati delniški kapital od 10 milijonov na 12 milijonov kron. Razširijo se njene tovarne na Savi, Javorniku in v Šklednju pri Trstu in delničarji so že računali, koliko bodo poskočile delnice, ker bode od mesečnih 400 vagonov tovarnega prometa znatno znižana voznina, promet sam pa bode vsled zbližanja tovarn na Savi z morjem mnogo živahnejši. Občina Bled je imenovala barona Schwegla častnim članom, z večjo pravico bi ga bila zaradi nove železnice lahko imenovala industrijska družba, ker je pripomogel njenim nemškim članom, da bodo kovali iz železa zlato.

Ali je res slaven prorok iz gorenjske Vrbe mislil na nemški živelj, ko je pel, da Kranjcem zjasne se vremena? Ali res ni rešitve za nas?

Bliža se dvanajsta ura! Nova železnica nam kliče: Slovenci, pustite prepir in delajte za se, da ne utonete! Ta krasna slovenska zemlja lahko ostane Vaša last, ako pojdete složno na skupno narodno-gospodarsko delo. Ako tega nčete, niste vredni, da živite.

## Izvirni dopisi.

Iz Idrije, 24. junija. Na naša stvarna poročila, posebno še na dopise o naši bodoči realki, odgovarja „Jednakopravnost“ s psovkami. V tem pač posnema liberalne liste, ki sipljejo na okrog vsakovrstne zaničevalne izraze, kadar jim manjka stvarnih dokazov. Znano je, da začetkoma se nismo protivili tudi realki, ko se nam je od vseh strani zatrjevalo, da je le za tako šolo mogoče dobiti kaj podpore od vlade in da ministerstvo prevzame na svoje stroške zavod, ko se prepriča, da je potreben in bode z vspehom zadovoljno. Menili smo, boljše je nekaj, kakor nič. Res, da nam ni šlo v glavo, kako da bi bil minister Hartel tako vnet za realko, on, ki je znan jezikoslovec. A da bi nas možje, ki so bili pri njemu „farbali“ se nam je nemožno zdelo. Pričakovali smo le, kako bode ministerstvo svojo naklonjenost tudi v dejanju pokazalo. A glej, še prostora za novo šolsko poslopje nam ne da in vender je znano, da eraru stavbenega prostora v Idriji ne primanjkuje. Občina je morala sama prav drago kupiti zelo neugoden prostor za bodočo realko. Takrat smo spoznali, da s podporo od vladne strani ne bo nič in da je celo malo ali nič upanja, da jo katerikrat prevzame v svoje oskrbovanje. A tako varani smo vse edno mirno svetovali našemu občinskemu odboru, naj sedaj ko je vender jasno, da bomo morali sami vse vzdrževati, omisli raji gimnazijo kakor realko, saj je gospodom znano, kako sem pa tje kak tukajšni uradnik s ponosom opomni, da je izvršil gimnazijo ne realko. In lahko bi sprevidili razloček med tema srednjima zavodoma: že v tem, kako kateri dandanes časnike bere in razume. Tujih besedi kar mrgoli, a že ko jih izgovarja, pokaže, da v polni meri

## V valovih.

1.

V francoskem pristanišču St. Malo se ziblje med velikimi lepimi ladjami lep čoln z belimi jadri; na njegovi sprednji strani se svetijo črke: „Biser“. V čolnu stoji vitko vzraščeni mlad mož v višnjevi mornarski obleki. Na zlatih kodrih se ponaša mornarska čepica z vihrajočimi trakovi, lepi obraz pa mu obseva jutranja zora. Veter se upira mogočno v jadra, da leti čoln kakor ptica in valovi pljuskuje čez krov.

Visoko na obrežji zapaziš sključeno postavo starega mornarja, kateremu skoro zakriva obraz velikanski klobuk. Z mogočnim glasom vpije proti morju: „Hoj, gospod Armand, pomislite vender še malo, predno zares napravite tako neumnost. Poglejte na Sever, kako se sveti, in ne bo dolgo, pa Vam je vihar za petami. — Saj me najbrže več ne čuje“. Dlani zaokroži pred usta in vpije še glasneje: „Hoj, gospod Armand, — vrnite se! — prosim Vas — vrnite se — če ni drugače, vzemite še mene seboj! — hoj, čujte — prosim Vas...“

Mornar v čolnu spusti krmilo za trenotek, da pozdravi starca na obrežji: „Z Bogom, z Bogom!“ in zamahne z roko; potem pa nategne jadra še močnejše, in kakor hudournik leti čoln na valovih v svitu zlate zore.

Starac na obrežji gleda nepremično za čolnom. Kmalu se sveti v daljavi samo še kakor

bela pika, podoben ptici, zibajoči se na nemirnih valovih, potem pa izgine popolnoma. Starcu se zdi nekako čudno, ko ga zapeče solza na licu in obriše jo hitro, kakor bi se bal, da ga kdo ne vidi. „Ne bo ga več nazaj!“ zamrmra za se, globoko vzdihne in se vrne v mesto.

Nasproti mu pridrdra odprt voz v jadrenem teku. Iz njega se skloni mlada ženska, in krog čela ji vihrajo lepi, svetli lasje. Njene modre oči strmé nepremično na morje, kakor bi nečesa iskale; njeno krasno lice kaže največji strah in na sencih se svetijo kakor biseri pōtne kaplje.

Voz obstoji in iz njega skoči čudovito lepa ženska in stopi pred mornarja. S tresočim glasom govori: „Prosim Vas, prijatelj, morebiti veste, kje je čoln, ki mu pravijo „Biser“. Njegov lastnik je...“

„Gospod Armand de Frantignac“ odgovori hitro, mornar. „Biser“ je bil v pristanišču, zdaj — zdaj pa leti na valovih, leti v Ameriko, ali — v smrt.“

V silni bolečini vije ženska bele roke in solze se ji udero po licih. „Za Boga, torej je odšel, in jaz — jaz sem ga drvila v nevarnost, v smrt!“ Ostro jo pogledajo mornarjeve sive oči. „Aha, Vi ste torej gospica Margareta de Montepan. Vi ste ga torej samo tako-le iz hudomušnosti hoteli izkušati, da stori stvar, katere je zmožen samo blazen ali zaljubljen človek. Za Božjo voljo, v takem čolniču, v taki orehovi lu-

pini čez vse Atlantsko morje! Prvi vihar ga pokoplje v globino.“

„Vam je vse znano? Vi ste torej njegov tovariš in zaupni prijatelj Bertrand! O, ne prekolnite me nikar! Nagovarjali so me sorodniki, in hotela sem v hudomušnem trenotku, da se proslavi po svetu z dejanjem, kakoršnega bi se zbal največji junak. Mislila sem si: kdor si upa v lahkem čolnu čez morje, ta je vreden moje roke in mojega premoženja. Hladno me je zavrnil: „Pravi junak se vrže radi ženske v smrtno nevarnost, in vrh tega še v tako neumno in brezmiselno!“ Ko pa ga zasmejujem, tedaj vskipi in obljubi, da stori, kar zahtevam... In zdaj še-le, ko se je vse uresničilo, zdaj še-le čutim, kako strastno, kako goreče ga ljubim, da mi je on vse na zemlji, da je njegova smrt tudi moja, da sem izgubljena na veke, če se pogubi...“

Zgrudila bi se, da je ne vzdrži močna Bertrandova roka. Srce se mu je omeščalo, ko je videl toliko trpljenje tolik brezup. „Le pogum, gospica, le pogum, še ga rešimo! Za njim!“ „Za njim!“ zakliče Margareta, in zasije ji žarek upanja, „za njim! Vzemimo čoln.“

„To poznate „Biser“ slabo. Ni ga čolna v vsem pristanišču, da bi ga z njim dohiteli. Treba nam je večje ladije.“ — „A kje jo dobimo?“ — „Tu gotovo ne. Predno se odpravi katera teh naših lenih podrtij, je „Biser“ že lahko na širokem morji; parnik iz Bresta pa pride še-le na večer. Ne kaže drugače, kakor da hitimo v Me-

ne razume izraza. Je pač umevno! Tuje besede izvirajo v ogromni večini iz grščine ali latinščine, ki se pa le na gimnaziji podučuje. Ze pri tem realca spoznaš, da mu nekaj manjka v izobrazbi, če tudi je gospod. To in več drugega smo že kazali našim naprednjakom, zakaj si davkoplačevalci žele gimnazijo in ne realko. Na vse to pa nam „Jednakopravnost“ odgovarja, da delamo vse le iz strankarskih nagibov.

Dobro, naj pa zgodovina pol preteklega časa odgovarja, kateri stranki v Idriji je za občni blagor, katera pa deluje le za-se.

„Jednakopravnost“ piše, da je liberalni mestni odbornik g. Val. Lapajne že 1894. leta predlagal naj se ustanovi v Idriji nižja mestna gimnazija na občinske stroške. Predlog je bil z večino sprejet, a klerikalni župan g. Didič ga ni izvršil, ker je takratni rudarski nadsvetnik g. Plamenik bil proti temu.

Čudni mestni zastop, kaj ne? Ako se je res tako ogreval za gimnazijo zakaj ni prisilil župana naj sklep izvrši Saj je vendar župan od večine izvoljen zato, da izvršuje sklepe večine, ako dela na svojo pest, proti večini, dajo mu lahko nezaupnico in prostor mora napraviti možu, ki bo sklepe večine respektiral in izvrševal.

No pa če bi bil res klerikalni župan takrat gimnazijo preprečil, zakaj pa ni liberalni odbornik g. Val. Lapajne svoj predlog ponovil, ko je prišel liberalni župan na krmilo? Saj nam sedanji županuje že 5 let in toliko časa je tudi g. Val. Lapajne mestni odbornik. V petih letih bi bil pač lahko povzdignil svoj glas za svoj sprejeti, a ne še izvršeni predlog. Sedanji župan bi pač ne bil delal ovir. Ravno ta nedoslednost potrjuje naše mnenje, da je bila takratna akcija iz strankarskih namenov. Takrat so lahko predlagali, kar so vedeli, da je rudarski nadsvetnik proti temu, a on ima precej vpliva pri vladi na Dunaju. Toda on je že umrl julija meseca 1896, od tedaj pa so bile ugodnejše tla za to. Vse ste imeli na svoji strani, uradnike, župana in večino v občinskem zastopu. Ako ste v resnici mislili na gimnazijo, katero si ljudje žele, zakaj ste pozabili na njo? Šele dr. Šusteršič vas je zbudil. Obljubil je, da bode deloval za gimnazijo na državne stroške in res je bil že dobil pri poljedelskemu ministerstvu zagotovilo, da bode nižjo gimnazijo v Idriji podpiralo. To vas je vzdramilo, da ste hiteli na Dunaj moledovat ne za gimnazijo, temveč za realko, le da bi ti preklicani klerikalci ne imeli kaj pokazati, kaj so storili za Idrijo.

Niso li to strankarski nagibi?

Leta 1897. se je delovalo na to, da bi uršulinke se nastavile v Idriji ter oskrbovale 6., 7. in 8. razred dekliške šole. To bi bila gotovo dobrota za Idrijo, a glej ga spaka! „Klerikalci bodo dobili v tej šoli še večjo moč“ ste očitno govorili, ter zabavljali in delali toliko časa, da so uršulinke pogum zgubile se ustanoviti v našem mestu. — Ni li to strankarstvo?

Da bi ne bilo treba pridnim in nadarjenim učencem sedeti po tri leta v petem razredu, bi se bila sedajna rudarska 5. razredna ljudska šola polagoma razširila do 6., 7. in osmega razreda ter nastala tako sama ob sebi „meščanska šola“. Zato je tudi napravil tukajšnji učitelj gosp. Vogeltnik skušnjo za meščanske šole, da bi se ne stavile ovire, češ, da ni učnih moči, ki bi podučevale v višjih razredih. Taka šola bi se postavila „na praktično stališče“, tu bi dobili učenci „zaokroženo izobrazbo za resnično življenje“, kakor si jo vi želite v zadnji številki „Jednakopravnosti“ na realki. Z realko se tega pač ne doseže, ona je srednja šola in že ime pove, da te pripravlja za višje šole. A glejte oni, ki je njega dni predlagal gimnazijo, pravi naravnost učitelju, da ne bo nikoli podučeval na meščanski šoli v Idriji „zato, ker je klerikalec“.

Kdo dela iz strankarskega stališča?

Hočete še en dokaz? Za prostor novi realki ste imeli več mest zaznamovanih, ako bi ga vam ministerstvo ne dalo. Na zadnjem mestu bil je ta prostor zaznamovan, katerega ste sedaj tako drago plačali. Isti dan, ko se nam je z Dunaja naznanilo, da ne bo nič, ste šli naravnost k temu posestniku naj vam proda. Zakaj niste prej drugod povprašali, kakor ste imeli vrstoma prostore zapisane? Odlični mestni svetovalec se je kar začudil tej vaši hitrosti z besedami: „Kaj ta prostor so kupili? Bil je sicer res projektiran, a še le na zadnjem mestu, ko bi se drugod kaj boljšega ne dobilo, Ta bode za novo šolsko poslopje zelo neugoden.“ Tako se ne postopa, ko se gre za ljudske koristi, tu tiči kaj postranskega vmes. In ljudje sodijo tako le: Sedanji posestnik ni z liberalci, a če proda hišo in vrt ni več volilec, trgovec pa, ki je v njegovi hiši bo moral voliti z nami, ker bo od nas odvisen in res je že začel prispevati z denarnimi doneski v vaše strogo strankarske namene. En glas nasprotni se zgubi, en glas za nas pridobi, tako je vaša stranka na boljem za dva glasa; a če bode tako za mesto bolje, dvomimo. Vsaki trezno misleči človek obsoja to vašo hitrost in majo z glavo, češ, kam so postavili novo šolo, kaki vzroki so bili tu merodajni?

## Politiški pregled.

**Nameravan napad na našega cesarja.** V Brucku ob L. sta bila aretovana neki Italijan in neki Rus, katerih identiteta ni dognana in se ne ve, kako sta tja prišla. Rus se je zlasti zanimal, kod bo hodil cesar. Iz Genove pa je prišla dopisnica z naznanilom, da se pripravlja na cesarja atentat. Iz Požuna pa se poroča: V bližini Brucka je bil aretiran nekdo, ki je došel iz Švice, in pri katerem so našli pisma raznih anarhistov. V Brucku je vse črno orožnikov in policijstov. Nekaj jih je došlo tudi z Dunaja.

**V Bolzanu v Tridentu se ponavljajo izgrede** proti vojaštvu, odkar je bil neki častnik na javni ulici napadel nekega civilista. Izgrede so prišli celo tako daleč, da je šlo na stotine oseb pred vojašnico ter je tam demonstriralo z žvižganjem. Častniki hodijo po mestu v civilni obleki, orožniki pa patrolirajo neprestano po ulicah.

**Pobedonoscev**, zagrizen pravoslavac in nasprotnik katoliške cerkve, je zgubil kakor se iz Petrograda poroča pri ruskem carju mnogo na vplivu. Skoro gotovo bode moral Pobedonoscev na ruskem dvoru zavezati svojo politično culico in iti v pokoj, katerega je že davno zaslužil.

**Bolgarski knez Ferdinand** se zaroči z črnogorsko princezino Ksenijo. Knez je bil dve leti vdovec.

**Srbija.** Srbska kraljevska dvojica pojde v poletju v Petrograd na posete k ruskemu caru, kateri je take posete že privolil. V Srbiji komentujejo to z največjim zadovoljstvom.

**Slovaki v volilni boj.** Zatirani Slovaki na Ogerskem se udeležijo letošnjih državnoborskih volitev. V svojem oklicu na volilce pravijo, da se bodo borili kot državljani za jedinstvo, nedejnost in neodvisnost ogerske domovine, kot Slovaki za priznanje in ravnopravnost slovaškega jezika v šoli in uradih. Da bi bila Slovakom v volilni borbi sreča mila!

**„Zmaga“ francoskih framazonov proti cerkvenim redovom.** Francoski senat je v nedeljo zjutraj po 1. uri s 173 proti 99 glasovom vsprejel vladni načrt proti cerkvenim redovom in s tem ustregel židovskemu framazonstvu v Franciji in po celi Evropi. Vkljub vladni večini v senatu pa predloga vendar le ni obveljala popolno nepremenjena, ker se je mej drugimi sprejel predlog Trarieuza, naj se dovoli potrebnim članom razpuščenih kongregacij desmrtni dohodek. „Slovenski Narod“ se veseli s framazoni ter pravi: francoski ministerski predsednik Waldeck-Rousseau ni mogel lepše praznovati dveletnice svojega ministirovanja kakor s tem, da je sprejet

nedry, od ondod pa z jutranjim vlakom v Brest, da si poiščemo kako lahko ladjo... — „Torej brzo v mesto, da si vzamem čilih konj in več denarja. Ladjo dobimo, dohitimo ga, in objamem ga s svojimi rokami in ne izgubim ga potem nikdar več!“

Voz odždrda v mesto.

2.

Kapitan ladije „Belle Isle“ ravno zadovoljno puši iz svoje kratke pipe, ko stopi Bertrand predenj. „Kapitan, ali Vam je mogoče oditi v jedni uri?“ „Kaj Vam še na misel ne pride? V jedni uri?“ „Ali se Vam je zmešalo prijatelj? Ne odidem, tudi če mi pri tej priči odštejete deset tisoč frankov!“ — „Dam Vam jih dvajset tisoč!“ pravi Margareta, katera se opira na Bertrandovo roko. — „Tristo zelenih!“ zakliče kapitan, „gospica, Vi se le šalite?“ „Ne, kapitan, govorim resno. Tu imate dvajset tisoč frankov. Vaši so, so, če odidete v jedni uri. Plačam Vaše ljudi in dodam še dvajset tisoč frankov, če dobimo čoln, ki je zapustil davi pristanišče St. Malo, da se prepelje čez ocean.“ „Raca na vodi!“ si misli kapitan Mortier, „če je taka...“ — Njegov mogočni glas zagrmí in takoj so vsi mornarji na krovu. Brž jim razloži vso stvar, in v jedni uri izleti „Belle Isle“ z razpetimi jadri iz pristanišča. Na sprednjem koncu ladije opira se Margareta na Bertrandovo roko in s solznimi očmi gleda po neizmerni morski gladini.

Veter se je premenil in od zahode se valé črni oblaki na nebo. Valovi se kopičijo kakor

gore, in bela pena prši na krov, kjer se še vedno sveti bela obleka Margaretina. „Le pogum!“ osrčuje jo Bertrand, „dobiti ga hočemo in dobimo ga.“ — „Ta zahodni veter ga je gotovo zadržal!“ meni kapitan; zase pa dostavi: „Če ga ni pogubil!“ Nato zakliče: „Hej otroci, svetilke na jamboro. Precej bo temá... Sveta pomagalka, vihar je že tu! Spustite dve jadri!“ Vihar buči, vmes pa se čuje vpitje ljudij in ropot vrvij. Jadra so kmalu v redu in s podvojeno pozornostjo ozirajo se vsi po morju za čolnom.

Žalostna gleda Margareta v divje morje. Pod njo se penijo grozni, temni valovi, nad njo pa poje vihar svojo zategnjeno, otožno pesem. Tam zunaj premetava razburjeno morje slabotni čolnič v katerem je mož, ki ga ljubi z vsem gorečim srcem, z vso dušo, mož, ki ga je drvila v nevarnost in — smrt.

„Hura, pred nami je čoln!“ zakliče opazovalec raz jربولo.

Kakor električen udarec zadenejo besede Margareto, in s tresočo roko se trdno oklene Bertrandove. Močnejši je njen glas, kot bučanje viharja: „Tri tisoč franov, kdor dobi čoln!“ — „Obrni krmilo!“ grmi kapitan, „spustite čolne in vanje, otroci! Tu se gre za človeško življenje — hitro! Ne zdrži se niti deset minut več...“

„Ali ga imate?“ kriči kapitan in se skloni z vsem zgornjim telesom čez krov. „Vse zaman!“ kliče glas navzgor. „Čoln se mu je prevrnil in plava po valovih — njega pa ni... Dajte, da še mi ne pridemo več v ladijo.“

Margareta omedli in se zgrudi. K nji se skloni stari Bertrand in vroča solza mu kane iz očesa na njeno blede lice. Margareta se zgane, vstane, in strmi kakor blazna v valove. „Mrtev, mrtev globoko v valovih, in umorila sem ga jaz!“ A najedenkrat zakliče: „Ne, ne, to ni mogoče. Bog me ni čisto zapustil. Hočem ga, moram ga rešiti. Sveta Devica, usmili se me! — glejte — tam — tam plava — o rešite ga!“

„Kje? kje? Kaj vidite?“ kričé jeden čez drugega, in strmé v razburjene valove. Mornarji pa poskačejo v drugič v čolne, kakor je zapovedal kapitan.

„Tam — rešite ga — rešite — zaman — ne vidite; a naj bo! toda ne sam, ljubi Armand — ne sam!“ in plane čez krov v morje. Na črnih valovih se sveti njena obleka, a ravno tedaj se pokaže iz vode obraz, blede, kakor mrličev.

Z vso močjo vržejo v morje rešilno vrv, in Bertrand zavrigne, ko se vrv strese in nategne. „Hvala Bogu!“ vzdihne in pomaga, da vzdignejo vrv v ladijo. „Hvala Bogu! Ona nam je pokazala pot s svojo svetlo obleko. Bog ve, ali bi ga sicer dobili?“

Še trenotek, in oba ležita na ladiji, nezavestna, toda živa. Kmalu jima pomorejo, da se zavesta, in Margareta poklekne k nogam Armandovim, da ga prosi oprostjenja.

Armand jo vzdigne in objame. „Ti si me rešila“, šepče na uho srečni Margareti, „tvoj sem na večno, kakor sem bil tvoj v — valovih...“

ta zakon. Tako torej! Tudi slovenski liberalci bi radi, ako bi imeli moč, pregnali vse redove, ne glede na to, koliko dobrega store ljudstvu v dobrodelnem smislu. Tistemu človeku, ki je iz cerkvenih pušic kradel in sedaj „Narod“ maže, bi bilo seveda všeč, ko bi mogel brez kazni pograbiti kaj cerkvenega premoženja. Veliko stroškov bodo sedaj imeli več francoski davkoplačevalci za razne šole in druge zavode, ker bodo državni nastavljenici zahtevali za svoje delo pač večje plačilo nego redovniki in gotovo bode konfiscirano premoženje katoliških redov skoro v zraku in v žepih framazonov, ljudstvo pa v bedi. Nismo preroki, a to lahko zatrdimo, da se „Narod“ grozno vara, ako pravi, „da so s tem zakonom stebri francoskega klerikalizma podžagani“. Tisti, ki je napravil naskok na katoliške redove si je sam podžagal stališče v francoskem ljudstvu, ki bo skoro spoznalo, kdo je bil pravi njegov prijatelj in kdo — izkoriščeval ec. Res so imeli cerkveni redovi precej denarja, a ta denar ni obogatil nobenega posameznika, služil je skupnosti, služil je bolnicam, sirotišnicam, šolam za vzgojo sinov in hčera ubogih ljudi. Ne bo dolgo in francosko ljudstvo bo spoznalo da katoliškim redovom konfiskovani denar ne gre v toliki meri za namene revežev, ampak da je čudovito hitro zginil po grlih tistih, ki so ga konfiskovali, spoznalo bo francosko ljudstvo, da so katoliški redovi desetletja in desetletja varčevali, da pomagajo ljudstvu, da so pa ves ta trud framazoni v par letih zapravili in tedaj bo na Francoskem nastal vihar, ki bo, segal tudi do slovenskih dežel.

**Sultan v smrtni nevarnosti.** Te dni se je blizu sobe, v kateri je spal sultan, vnel ogenj. Prišla je požarna bramba, ki je v pol uri pogasila ogenj. Ne ve se, kako je ogenj nastal. Sultan je silno prestrašen in pripoveduje vsem, v kaki smrtni nevarnosti je bil.

**Vojna v Južni Afriki.** V zadnjem času se je jako širila vest, da se je Botha podal Angležem, s čemer da je tudi v zvezi potovanje soproge generala Bothe v Evropo. Vsled tega se je že tudi razširila vest, da bo vojne v južni Afriki kmalu konec. Čudno pa je to, da Buri o vsem tem, kar govore in pišejo Angleži o miru, nič ne vedo, marveč da nastopajo proti Angležem še bolj bojovito in prizadevlejo angleški vojski izgubo na izgubo. Burom pomaga tudi v Afriki nastopajoča zima, ki postaja za Angleže, ki niso vajeni tamošnjega podnebja, uprav pogubna. Radi tega prenehajo Buri z vojno le tedaj, ako se jim ponudi povse častne pogoje. Nedavno se je načelnik angleške opozicije Campbel Bannerman izrazil tako-le: „Ta vojna je težko breme za ves naš narod, ter stavlja v nevarnost njega čast in obstanek“. To je res bridka samoobtožba angleških državnikov, ki čedalje bolj spoznavajo, kam je pripeljala Anglijo slepa sebičnost.

**Nemiri na Kitajskem** so zopet na dnevnem redu. V pokrajini Čili hujskajo boksarji, da se naj ljudje ustavijo pobiranju davkov. Cesarski vojaki so imeli z boksarji že več bojev. Bati se je, da se uporno gibanje raztegne tudi na druge pokrajine.

## Domače novice

**Notar Gogola in katoliška cerkev.** „Slov. Narod“ piše o pokojnem notarju Gogoli, da je bil prvi steber liberalni stranki v Ljubljani in da je obilo deloval v odboru „Narodne Tiskarne“, ki vzdržuje „Narod“. Vštric z nekrologom Gogolovim pa je z razprtimi črkami prinesel „Narod“ ta-le telovajski napad na katoliško cerkev: „Ostane večna resnica: Španijo izsesala je — katoliška cerkev — katoliška duhovščina, ki se že stoletja in stoletja valja po lenuštvi, mej tem, ko grabi vse dohodke izmučenega naroda v svojo nenasiťljivo bisago!“ — Najbrže ne bode zapuščeni soprogi in sorodnikom pokojnika v posebno tolažbo ta venec smrdljivih lažij o katoliški cerkvi, katerega je „Narod“ odložil ob krsti „prvega stebra“.

**Cerkvene sveče.** Znano je, kako na poti so dr. Tavčarju katoliške cerkve po Slovenskem. Ne upa si, da bi jih začel podirati, zato jim pa

želi „Narod“, da bi ne imele dohodkov. Ker je zavohal, da imajo nekatere cerkve dohodke v darovanih svečah, je začel hujskati ljudi, da naj nikar ne darujejo cerkvam sveč. Ali ni čeden sin katoliške cerkve, kdor želi imeti v cerkvah temno?

**Drameljsko „telovajstvo“ pred sodiščem.** Malovrh bi bil rad spravil Dramlje in okolico pod ključ celjskih temnic, ker je nekdo nekoliko našvrkal izzivalca liberalnega jurista Zabukovskega. Cele članke je prinesel o tem „telovajstvu“ „Narod“ in ovajal nedolžne ljudi. Ni se mu posrečilo nakuriti celjskih sodnikov. Sodniki so oprostili 8 obtožencev in le enega nekoliko priprli. Celjski sodniki poznajo Malovrha in imajo v arhivu črno na belem, da ni prijatelj resnice.

**Procesije za sv. leto** so po vseh farah na Slovenskem velikanske. Le „Narodovih“ naročnikov ni nikjer videti pri teh lepih procesijah, to pa zaradi tega ne, ker jim je svinjar, ki se v „Narodu“ neprenehoma norčuje iz procesij, ukral iz srca zadnjo iskrico verskega čuta in tedaj tudi željo, udeleževati se cerkvenih obhodov. Z radostjo konstatujemo, da je vkljub nesramnemu prizadevanju „Narodovcev“ večina naroda ostala neokužena. Na Dunaju, kjer se je krepko oživila krščanska misel, se je procesije udeležila tudi inteligenca v ogromnem številu. Čudna družba, zbranih okoli „Naroda“, o tem veličastnem pojavu molči.

**Iz Kranja** smo prejeli več dopisov, katere z ozirom na tednik povemo le po vsebini. Prvi dopis nam pravi, da smo zadnjič sicer zanimivo, a preveč obširno poročali o starinskih najdbah v Lajhu, ko bi se vendar v istini vrednost vseh izkopin s kostmi vred lahko iztehtala na najdeni tehtnici, katero je nosila za časa ljudskega preseljevanja v laseh prva Slovenka Savskega predmestja. Z izkopinami je še celo g. Ciril jako nezadovoljen, ker mu je prečrtan račun, da bode najdeno zlato postavilo klavnice. — Drugi dopis nam na dolgo in široko dokazuje, da so prebivalci Savskega predmestja tudi meščani, ki plačujejo davek v istem razmerju, kakor oni zgoraj, da pa vendar morajo bivati v veliki temi, katero jim iz posebnih ozirov privoščijo Vinko Majdič. Od vrtnarja do stare pošte in doli do Majdičevega mlina baje nihče brez luči v roki ne najde pota, kadar se skriva luna. Strinjamo se s tem dopisnikom, da naj drugič pod mestom možje več ne poslušajo Majdiča, kadar si bode ob volitvah brusil pete, če nič ne drže njegove obljube. — Slednjič nam pa piše še neki dijak — imena ne izve živa duša — da so sejmi v Kranju tako dokro obiskani, da se skozi babovje in korbice, od katerih policajka pobira doneske za mestno blagajno, komaj prerije do šole, da pa še vedno ni narejena brv iz Pungerta na Hujansko, kamor bi se rad hodil „piflat“ v zeleni gozdič. Tudi s tem mladim gospodom se mi strinjamo v mnenju, da slavni Kranj pri lepih dohodkih premalo napreduje.

**Ukradeni milijoni.** „Slov. Narod“ z veseljem poroča, da se nekaterim kongregacijam na Francoskem zaseže vse premoženje po novem zakonu, da se konfiscirajo milijoni, ki so ležali doslej mrtvi ali pa so se rabili le v politične, protirepubličanske intrige ter v klerikalno reakcionarne svrhe. Zapreti se bodo morale šole, zavodi in učiteljišča teh kongregacij. S tem pa, da je vlada vzela klerikalcem toliko privatnih in javnih šol, jim je odvzela tudi večino vpliva na narod. Posestva razpuščenih kongregacij se razdeli in prodajo državi na korist. Takó „Narod“, ki imenuje to nasilstvo najlepše praznovanje dveletnice kabinetovega obstanka. Take nazore o lepoti praznovanja more imeti le človek, ki je brezvestno konfisciral premoženje cerkvenih pušic.

**Važno zborovanje** se je vršilo preteklo nedeljo pri Slov. Gradcu. Slovenski kmet F. Pečnik je v nemal zborovalca za krščanska in slovenska načela. Govoril je na shodu deželni poslanec g. J. Vošnjak, kateremu so zborovalci izrazili popolno zaupanje in s tem pokazali, da odobravajo, ako slovenski štajarski deželni poslanci ob pritisku nemške večine ne morejo stopiti v deželni zbor. Prav lepo je go-

voril gosp. dr. Rosina, ki je pojasnil, da bode volilna preosnova, katero namerava sedaj skleniti štajarski dež. zbor silno krivična za Slovence ter je zavzel tudi odločno stališče proti društvom, katere z liberalnimi nameni poskušajo snovati nekateri mlečnozobci. Enoglasno se je sprejela resolucija v kateri se zahteva politično vodstvo za Spodnji Štajar, kakor je priporočal govornik gosp. prefekt Korošec, dalje se je odobrilo da slovenski dež. poslanci ne gredo v deželni zbor, protestiralo se je najodločneje proti novi volilni preosnovi za deželni zbor ter se je zahtevalo od c. kr. vlade uvaževanje združnega gibanja na Spod. Štajarskem.

**Družba sv. Cirila in Metoda v zadregi.** Vedno bolj se kaže, da se je zanimanje Slovencev za družbo sv. Cirila in Metoda precej ohladilo, odkar so nekateri „Narodovi“ kričači hoteli politiko zasejati v družbo. Meseca maja je bilo dohodkov 1769 K 41 v., stroškov pa 2528 K 13 v., junija pa dohodkov — 295 K 85 v., stroškov pa bo 1662 K 50 v. Tisti liberalni kričači, ki so vzrok tej zadregi družbe bi zaslužili klofute Slovenci, bodimo složni v družbi sv. Cirila in Metoda!

**K najdbam v Gradišču.** Piše nam prijatelj: Mozaična tla, katera so našli na Seunigovem vrtu med Hilšerjevo in Erjavčevo ulico na tleh stare Emone, so prav znamenita. Tu nekje na tedanjem Forstlechnerjevem vrtu v Gradišču so 6. aprila l. 1682. našli lep spomenik. Dolničar, ki je zabeležil to najdbo, pravi, da je moral biti tu prej mavzolej; žal nam je le, da ne omeni, kam so spomenik dejali.

**Cigaretni papirčki v korist družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.** Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je dovolilo gospodu Josipu Štoku v Trstu, da založi in razprodaja narodne cigaretna papirčke družbi v korist. Papir bo najprve vrste in boljši od vseh drugih ter pride v promet v kratkem. Cena papirju bo ista in celó nižja kakor drugim tujim in mnogo slabšim izdelkom. Upati je, da bo vsaki Slovenec vedno in povsod zahteval le take papirčke in s tem pomagal naši potrebni družbi sv. Cirila in Metoda.

**Odlikovanje.** Sv. oče Leo XIII. je podelil g. Ivanu Rögerju, tukajšnjemu trgovcu in predsedniku l. Vincencijske družbe viteški red sv. Silvestra.

**Idrijski izgređ proti „turnarjem“ pred sodiščem.** V sredo se je pred tukajšnjim dež. sodiščem vršila obravnava proti 12 obtožencem, katere se je dolžilo, da so meseca decembra, ko so ljubljanski nemški telovadci prišli v Idrijo na slavnost „Casine“ ljubljanske „turnarje“ dogovorjeno napadli s kamenjem in nekaj nemških telovadcev s kamenjem tudi zadeli. Nemške priče so obtožnico potrdile. Obtoženci so se izgovarjali, da so metali le repo. Značilno je, da je dr. Tavčar v „Narodu“ dejal, da bo prišel obtožence, ki so bili od „naprednjakov“ nahujskani, zagovarjat, pred obravnavo je pa zgubil pogum pred nemškimi telovadci in prepustil je obtožence dvema drugima odvetnikoma, ki pa nista posebne „luči“ med ljubljanskimi zagovorniki. Prav pravi „Slovenec“, da bi Tavčar, ako bi se šlo proti slovenski duhovščini pustil vsak drug opravek in bi prišel mazat proti duhovščini. Sodniki, mej katerimi je bil tudi dr. Ferjančič, so razsodil tako le: obtoženi Janez Šavle je dobil jeden mesec zapora in istotako Andrej Blažič, po 6 tednov so dobili Franc Cvek, Jožef Alič, Janez Čuk, Anton Leban, Jožef Kerševan, Jakob Polak, Martin Jereb, Janez Vončina; oproščena pa sta bila Janez Lampe in Matevž Strnen. Obsojeni bodo imeli vsak teden jedenkrat post in bodo morali povrniti pri izgredu nastalo škodo, kakor tudi sodnijske stroške. — Iz Idrije smo prejeli razglednico, na kateri nas nekdo vprašuje, ako bi Tavčar prišel zagovarjat, ako bi sedel na zatožni klopi n. pr. — g. pl. Premerstein.

**Jesenice na Gorenjskem.** Preteklo nedeljo se je obhajala velika slavnost, ker se je pričela delati železnica skozi Jesenice. Ravnatelj kranjske industrijske družbe g. Luckmann je povabil do 60 oseb k banketu, pri katerem je najpred nazdravil Njega Veličanstvu cesarju, trgovinskemu

ministru, baronu Schwegelnu in drugim. Jesenice in Sava so bile v zastavah in razsvetljene. Grmenje topičev, spuščanje raketov in rudniška godba so poveličevali vso slavnost. Konečno se je na prostem pokazala lepo razsvetljena cesarjeva podoba; z igranjem cesarske himne in navdušenimi „Živio“ klici se je končal ta za Jesenice pomembni dan. V ponedeljek zjutraj pa so pričeli kopati predor pri Hrušici pol ure nad Jesenicami, ki bo šel skozi Karavanke.

**Novo politično društvo.** Iz Rečice v Sav. dolini se poroča, da so v nedeljo, dne 23. junija imeli ondi ustanovni shod katol. političnega društva „Savinja“ za gornjegrajski okraj. Udeležili so se ga najuplívnejši možje ali pa so zadržani vsaj pismeno naznanili svoj pristop.

**Volitve na Štajerskem.** Pri volitvah v okrajni zastop v Laškem in pri občinskih volitvah v Podčetrtku so zmagali nemškutarji, to je: ostalo je pri starem!

**Valvazorju,** slavnemu kranjskemu zgodovinarju so hoteli postaviti pred deželnim muzejem spomenik. Izdelavo spomenika je prevzel kipar gosp. Gangl, ki je kip izdeloval na Dunaju. Preteklo nedeljo se je pri kipu utrgala železna konstrukcija in kip se je razdrobil na drobne kosce. Ubilo bi bilo tudi g. Gangla, da se ni o pravem času umaknil. Z druge strani se nam poroča, da imamo v dež. muzeju že kip Valvazorjev. Izgotovil ga je tudi domač kipar iz Žužemberka gosp. I. Müllner, ki živi v Solnogradu.

**O ljudskem štetju v Ljubljani.** V Ljubljani so našli 36 547 oseb, torej se je Ljubljana v desetih letih pomnožila za 6042 oseb, kar ni veliko, ako se pomisli, da je bil v tem času Ljubljani priklopljen del Vodmata in nekaj Šiške. Od 146 pri zadnjem potresu porušenih hiš je dozidanih sedaj 94. Najhujše je potres zadel III. in IV. okraj. Moških je v Ljubljani 15.421, žensk pa nad 18.000. Število Slovencev se je pomnožilo za 2 odstotka, število Nemcev pa je padlo za 2 odstotka. Brati in pisati je v Ljubljani pred desetimi leti znalo 12.162 oseb, sedaj pa zna brati in pisati v Ljubljani 23.072 oseb.

**V Ribnici** se snuje „Olepševalno društvo“.

**Nova tovarna za parkete v Ljubljani.** Novo tovarniško podjetje se snuje v Ljubljani. G. Fr. Kotnik z Vrhnike zgradi na svojem posestvu Krakovski nasip št. 35 novo tovarno za parkete.

**Češki turisti in kolesarji na Slovenskem.** Zveza slov. kolesarjev v Ljubljani je dobila obvestilo, da pride letošnje poletje s Češkega večje število kolesarjev, ki so tudi turisti, v Ljubljano ter da nameravajo izlete napraviti tudi na gore. Zveza je sestavila odbor za prireditev sprejemne slavnosti ter povabila vanj tudi odbor „Slov. plan. društva“, ki se je drage volje odzval.

**Umrli** je po dolgotrajni bolezni preč gosp. Martin Milost, večletni župnik na Placuti v Gorici. — Rojen je bil v Grgarju dne 8. nov. 1833, posvečen 21. sept. 1858. — Pokojnik je že pred dolgim časom zaradi bolezni prosil za upokojenje, a čakati je moral dolgo, dolgo in še le s 1. julijem t. l. bi se bila izpolnila njegova želja, česar pa zdaj ne — potrebuje več. — V Marecigah pri Kopru so danes pokopali č. g. župnika Aleksija Gašperiča, rojenega na Bukovici v župniji Selca pri Škofji Loki.

**Štajarski deželni zbor proti Slovincem.** Nemci imajo na Štajarskem 20 meščanskih šol. Slovenci nimamo niti jedne. Ravno kar pa priporoča sam deželni odbor ustanovitev treh dekliških meščanskih šol v Celju, Ptuj in Judenburgu, a mesteca Lipnica tudi hoče imeti deško meščansko šolo. Kmalu bo imel vsak nemški in nemčurski trg na Štajarskem svojo meščansko šolo, a to že celo za dekleta, Slovincem pa se ne dovoli niti jedna šola za izobrazbo kmečkega in obrtnega naraščaja. Ali je potem sploh mogoče, da bi še imeli kaj opraviti z Gradcem?

**Slovensko dekliško meščansko šolo** hočejo baje ustanoviti celjske šolske sestre. Nemci, ki ravno kar nameravajo na stroške štajarske dežele ustanoviti nemške dekliške meščanske šole v Celju in Ptuj, pihajo jeze.

**Koliko vode porabijo Ljubljanci.** V preteklem letu 1900 so porabili Ljubljanci 1000

milijonov litrov vode iz mestnega vodovoda. Ako bi se ta množina vod spustila v zaplankan prostor, ki bi bil tako velik, kakor ljubljanska „Zvezda“ bi voda stala 100 metrov visoko, ako bi pa se vodo stočilo v tako strugo, kakoršna je struga Ljubljanice, morala bi se proga podaljšati od Ljubljane do Kranja. Ako bi pa Bolčev Pepe zvozil v jednom letu to vodo iz Kleč v Ljubljano, bi potreboval v jednom letu ravno 1000 konj. Na vsakega Ljubljancana pride 71 litrov vode na dan.

**Revizija posojilnic.** Dne 10. junija t. l. je poslanska zbornica sprejela zakonski načrt o obligatorični reviziji posojilnic in drugih gospodarskih zadrug. Ta zakonski načrt, kateri odgovarja sedanjim razmeram in potrebam in kateri utegne v jeseni sprejet biti od gosposke zbornice, prinaša strokovni list „Slovenska zadruga“ (7. št.), katerega izdaja „Centralna posojilnica slovenska“ v Krškem.

**Imenovan** je dež. živinozdravnikom v Ribnici g. Hugon Hinterlechner.

**V Trzinu** so otvorili v nedeljo električno razsvetljavo.

**„Češka koč“ pod Grintovcem** bode otvorena prihodnja praznika dne 29. in 30. junija. Za stalno se otvori dne 10. julija. Oprava se letos pomnoži, marsikaj še lepše in složneje uredi, tako da bo ta planinska koč res vzorna. Naj bi noben slovenski hribolazec ne zamudil je obiskati! Na Jezersko pride letos mnogo čeških letovičarjev.

**„Narodni dom“ v Pulju.** — Društvo „Prvi istrski sokol“ v Pulju je sklenilo na občnem zboru soglasno, pobrigati se za zgradnjo „Sokolskega narodnega doma“ v Pulju, kateri bo postojanka Slovanom v Pulju.

**Nemški turnarji** bodo kričali dne 29. in 30. t. m. po Mariboru. Cela slavnost bo samo proslava vsenemške misli. Frankfurtarskih zastav in trakov je pričakovati v izobilju. Da se bodo udeležili teh slavnosti tudi premnogi c. kr. uradniki, je gotova stvar in navdaja Slovence z vedno večjim zaupanjem do njih.

**Vipavska železnica.** Te dni so začeli kopati prodor med Rojici pri Dornbergu in Batujami. Na progi sami pa se vršijo dela že na šestih različnih mestih. Nadejati se je, da bode črta dodelana še pred določenim časom.

**V Kamniku** je umrl g. Ivan Murnik, posestnik, predsednik krajnega šolskega sveta in ravnatelj mestne hranilnice kamniške. Svoje premoženje je že pred leti izročil zagrebškimi usmiljenkam za vodstvo otroškega vrtca, strežbo bolnikom in da oskrbujejo bolnišnico.

**„Der Süden“ — preneha.** „Der Süden“, nemško pisano glasilo za slovenske in hrvatske razmere s prihodnjim mesecem preneha, ker naročniki nočejo spolniti svoje dolžnosti.

**Za gluhanome otroke.** Deželni zbor kranjski je sprejel naslednje predloge: 1. Na kranjskem ustanovnem zavodu za gluhanome v Ljubljani se ustanove tri deželna ustanovna mesta z letnim doneskom po 300 kron, potem pa še dve za dobo 8 let po 300 kron. — 2. Pravico do teh ustanovnih mest imajo neimoviti, za izobrazbo sposobni gluhanomi otroci, ki imajo na kranjskem domovinstvo. — 3. Pravico podeljevanja pristoja deželnemu odboru kranjskemu. — 4. Te ustanove se vpeljejo začetkom šolskega leta 1901/1902 ter je za pokritje ustanovnih potrebščin poskrbeti vsako leto v proračunu deželnega zaklada.

**Vrl mož umrl.** Iz Roba na Dolenjskem nam prihaja pretresljiva vest, da so ondi pokopali vnetega borilca za krščanska načela posestnika Alojzija Vdoviča. Umrli je v najlepši moški dobi. S svojo značajnostjo in neumorno delavnostjo je prepredil vse naskoke liberalcev na Turjak in Rob. Zaupanje sovaščanov ga je dvignilo do časti župana turjaške občine. Njegova delavnost kot odbornika katol. polit. društva za ribniški okraj bodi vzgled drugim. Bog mu daj plačilo v nebesih!

**Kako štejejo Slovence Nemci.** Pri ljudskem štetju v Gradcu je graški nemškonacionalni magistrat naštel poleg 121.622 Nemcev samo 1430 Slovencev, v Mariboru pa poleg 19.293 Nemcev 4062 Slovencev. V Mariboru

Nemcem vender ni šlo tako delo od rok, kakor so želeli, ker so našli skoro polovico več Slovencev nego pri ljudskem štetju pred 10 leti.

**Podzemeljska jama — last „Slov. plan. društva“.** Jutri na praznik sv. Petra in Pavla priredi „Slovensko planinsko društvo“ izlet v Žalec, od koder poseti zanimivo jamo „Pekel“, ki jo o tej priliki podari lastnik gosp. Kač „Slov. plan. društvu“. Izletniki se odpeljejo z opoldanskim brzovlakom v Celje, od tu se pa odpeljejo z vozovi v bližnji Žalec. Drugo jutro v nedeljo 30. junija bo skupen izlet iz Žalca na Mrzlico, kjer ima „Slov. plan. društvo“ svojo koč. Iz Mrzlice se vrnejo kranjski izletniki na Hrastnik.

**V Beljaku** so bili na sv. R. T. dan po mestnih ulicah razobešeni lepaki, ki so pozivali prebivalce, naj prestopijo k Lutrovi veri. Lepaki so bili naročeni s — Pruskega. Župan pa je dal odstraniti te lepake.

**Slovenci v Ameriki.** Iz Amerike prihaja vesela vest, da si Slovenci v Jolietu hočejo zgraditi svoj „Slovenski dom“. V ta namen so kupili stavbišče za 3000 dolarjev. Istotam so ustanovili slovenski kolesarski klub „Ilirija“. Prvo svojo dirko priredi povodom praznovanja desetletnice ondote slovenske katoliške fare.

**Novi delavski domovi v Ljubljani.** „Slov. delavsko stavbinsko društvo“ bode zgradilo ob Čolnarskih ulicah v Ljubljani pet novih delavskih hišic. Potrebno dovoljenje za zgradbo je društvo že dobilo.

**Druga železniška zveza s Trstom.** Vlada se je obrnila do dežel, preko katerih pojde druga železniška zveza s Trstom, za prispevke. Svoječasno sta se le deželna zbora Solnograški in Koroški odločila za prispevanje s svoto 200.000 kron za to zvezo. Deželni zbori Kranjski, Gorški in Tržaški pa se drže tega, da ne dajo nikakih prispevkov, ker ima država v prvi vrsti interes od te železnice. Sodijo, da bo železnica do konca leta 1903 za gotovo tekla do Sv. Lucije.

**V Črničah** je zgorelo dne 25. t. m. posestniku Janezu Slejku gospodarsko poslopje z vsem, kar je bilo notri. Škode je 3000 K. Zavarovano ni bilo ne poslopje, ne blago.

**Razpustilo** se je prostovoljno telovadno društvo „Sokol Tyrš“ v Pulju in „Muzikalno društvo“ v Tolminu.

**Sava odnesla** je v radovljiškem okraju dva lesena mostova.

**Imenovan** je sin pokojnega grofa Hohenwarta poslanikom v Pekinu.

**Grobelnikovo hišo** na vogalu Špitalskih ulic je kupil ravnatelj „Gospodarske zveze“ g. J. Jeglič.

**Skrunjenje mrtvih.** Strah in groza preleti človeka, kar so počenjali trije mladeniči v gostilni pri Pečniku v Timenici na Koroškem na binkoštno soboto. Okoli polnoči, ko so izpili okoli pet litrov letošnjega dobrega mošta in tudi več četr litrov žganja, začeli so ugibati, kateri med njimi imajo največ korajže. Neki Matija Bergman trdi, da je pripravljen tudi ob polnoči prinesiti iz kostenjaka mrtvaško glavo in jo tudi zanesti nazaj. Oba njegova tovariša, Jožef Ladinek in Feliks Urbančič, trdita, da si on tega ne upa storiti. Da pokaže svojo korajžo, prinese Bergman iz kostenjaka mrtvaško glavo ter jo postavi na mizo. Potem bi imel mrtvaško glavo zopet nesti v kostenjak nazaj, a tega ni storil, marveč jo je vrgel le čez zid. Drugi dan so našli glavo na pokopališču. — Kam pridemo, ko niti mrtvih ne puščajo več pri miru!

**Drobne novice.** Nevarno obolet je vlč g. svetnik Simon Žužek, župnik vodiški. — V avdijenci je cesar vsprejel v ponedeljek g. prof. dr. Fr. Ilešiča. — Redka slovesnost se je vršila pretečeno sredo 19. t. m. v župni cerkvi v Trzinu. Obhajala se je dvojna poroka. V zakon sta stopila Franc Kavčič in Alojzija Logar. Ženinovi stariši pa so obhajali ta dan zlato poroko. Oba, oče in mati, ki sta poročena že 53 let, sta pri najboljšem zdravju. — Iz Pulja se poroča, da ondi snujejo laški podaniki podporno društvo za siromašne svoje rojake, ki prihajajo preko Ipže na avstrijska tla. S tem društvom se bode širilo naseljevanje laških delavcev mej nami in skoro gotovo se to društvo snuje s pod-

poro laške vlade. — V Trstu bode pričel izhajati nov list „Trieste“. V programu pravijo izdajatelji tega lista, da bo list liberalen in da se bode boril za laštvo Trsta. — Za brežiški okraj se bo osnovala močna gospodarska zadruga za vse panoge gospodarstva, posebno pa za vinorejo. V področju gospodarske zadruge se bo osnovala okrajna zavarovalnica in se bo vpejljala domača obrt. — Trojčke je povila v Črnomlju žena Katarina Kobe. Jeden otrok je prišel mrtev na svet, ostala dva sta pa umrla. — Štajarski dež. zbor je dobil predlog, naj se osnuje deželna zavarovalnica za živino. — Tovarni na Savi in Javorniku last industrijske družbe, se razširite. — Svojo ženo umoril je v Trstu 62letni delavec iz Kopra Valentin Romano. Ženi, ki je stara 60 let, je zadal tri sunke z bodalom. Mož je mislil, da ga žena vara. — V Trstu je skočila skozi okno 65letna Alojzija Benardon. Ostala je na mestu mrtva. — Tržaški Slovenci imajo sedaj svoj orkester, obstoječ iz blizu dvajset članov. Orkester se je ustanovil v Šklednju. — Na sv. Joštu otvori „Slovensko planinsko društvo“ s 1. julijem meterologično postajo. — Novo sokolsko društvo se snuje v Voloskem in Opatiji. — Uradnika Julija Novaka z Velikih Lašč so pripeljali ranjenega v Ljubljano. Novak pravi, da se je po nesreči obstrlel z revolverjem v prsi. — Balo nakradla si je 28letna Marija Jurkovič iz Sevnice. Kradla je svoji gospodinj v Gradcu in ukradene reči, kar v zabojih pošiljala proč. Nakradla je raznih stvari za 1820 K 12 v. Graški porotniki so jo nagradili s štirimi leti ječe.

**Uradna izvestja o letošnji letini,** kakor ista kaže v sredi meseca junija, so takale: Trta je povsodi v najlepšem cvetju, oidium in peronospora ne nastopata tako nevarno, ker se ju odganja s pogostim škropljenjem z modro galico in se pridno žveplja. Sadje. Velika vročina in suša potem pa deževje je provzročilo, da je v mnogih krajih odpadel zarod. Le v Dalmaciji, na Primorskem, v Bukovini in v nekaterih krajih Galicije je pričakovati mnogo sadja. Jabolka bodo na splošno letos le srednje obrodila, bolj kažejo hruške. Črešnje so se v Primorju in v južnem Tirolu dobro obnesle, drugod srednje. Češplje in slive kažejo srednje dobro. Breskve in marelice obetajo na Primorskem obilo. Oljka kaže v Dalmaciji in v Primorski prav dobro. Krompir obeta povsodi jako dobro. Seno je lepo le v planinskih deželah, na Primorskem in v Bukovini pa le deloma ugodno.

**Poskušeni umor v Ljubljani.** V soboto zvečer je bivši čevljar Boskovič, sedaj uslužbenec pri kranjski stavbinski družbi, izvršil surov napad na svojo ženo, s katero se ni razumel in s katero je opetovano živel v razporu. V soboto je povabil Boskovič svojo ženo, naj pride v gostilno v Hilšerjeve ulice. Navidezno v najboljšem prijateljstvu sta Boskovič in njegova žena odšla iz gostilne, a skoro se je slišal — strel. Boskovič je svojo ženo obstrlel. Dvakrat je ustreljena v trebuh. Mož se je šel sam naznanit orožnikom v Šiški.

**Ustrelil se je pod Kančevim kozolcem** na Viču Grobelnikov vajenec Rafael Kostanjevec. Pognal je tri strele v se. V prodajalnici je defravdiral precej denarja in je ušel z Bonačevim vajencem. Bonačev vajenec se je skoro povrnil domov. Kostanjevec pa se je včeraj pripeljal z biciklom in ker ni vedel, da so stariši zanj že poravnali defravdirano svoto, se je ustrelil.

**Električna železnica** v Ljubljani se izroči prometu s 1. septembrom.

**Utonil je** v Ljubljani pri Kominu posestnik Anton Šusteršič.

## Razne stvari.

**Vsesokolska slavnost v Pragi.** Za vsesokolsko slavnost, ki se bo dne 28. in 29. t. m. vršila v Pragi in na katero je prijavilo svojo udeležbo 12 tisoč sokolov, delajo se velike priprave. Društva in mestni svet praški, pod čegar protektoratom se bodo vršile slavnosti, kar tekmujejo v prizadevanju, da iz te slavnosti napra-

vijo velik dogodek. Posebno pažnjo obračajo vsprejemu francoskih gostov, v prvi vrsti odpolancev pariškega mestnega sveta in župana pariškega. Župan praški dr. Srb je izdal okrožnico, v kateri naznanja prihod zastopnikov „prvega evropskega mesta“, katerih navzočnost da podeli vsej slavnosti nenavaden sijaj. Nekoliko zanimivih podatkov podamo prihodnjič.

**Dvoletna vojaška služba na Francoskem.** Vojaška komisija senata je v principu sprejela dvoletno vojaško službo.

**Vseučilišče v Glasgovu** je praznovalo 450letnico obstoja. Utemeljitelj in glavni podpornik vseučilišča je bil l. 1451. papež Nikolaj V. Vseučilišče je sedaj večinoma protestantsko, vender so se kancelar, rektor, profesorji in dijaki zahvalili sv. stolici, ki je položila temelj znanostim in so prisrčno pozdravili sv. očeta Leona XIII. Ko bi škotski narod imel kaj takih mrcin, kakor so kranjski liberalci, bi Leona o jubilejski slavnosti ne bili pozdravili, ampak po „Narodovo“ opsovali.

**Ali bi bilo prav, ko bi odpravili zasebno last?** Komunisti vpijejo, da je treba vzeti posameznikom vse premoženje iz rok, da ne sme nihče imeti lastnine, da smo vsi gospodarji čez vse. Toda odprava zasebne lasti bi bila pred vsem neprimerna delavcem in bi jim škodovala. Delavec dela zato, da si kaj prisluži; zaslužek je njegova lastnina. To zasluženost lastnino sme svobodno uživati po svoji volji. Ako bi se pa odpravila zasebna last, bi delavec ne bil gospodar svojega zaslužka. Kako bi imel veselje do dela? Odprava zasebne lasti nasprotuje pa tudi človeški naravi: 1. Človek ima um, da misli tudi na bodočnost. To ga sili, da skrbi za bodočnost. Ako bi pa ne bilo osebne lasti, bi nihče ne mogel in ne smel skrbeti za bodočnost. 2. Človek ima stalne potrebe, potrebe, ki se ne dajo naenkrat doseči, ampak v več letih, n. p. da se človek izobrazi; zato morajo biti tudi pripomočki stalni. Stalnost pa daje v tem smislu samo zasebna last. 3. Zemlja je najbolj potrebna, da si človek ohrani življenje. Obdelovanje zemlje je pa samo tedaj urejeno, če je zemljišče v zasebni lasti. Poljedelec vtiskuje zemlji, ki jo obdeluje, pečat svoje osebnosti t. j. svoje pridnosti, razumnosti itd. Zato je njegova. Ropar je, kdor mu jo skuša vzeti. 4. Človek ima pravico, da si ustanovi družino. Oče se nadaljuje v svojih otrokih. Skrbeti mora za njihovo prihodnost. To pa je le mogoče, če vlada zasebna last. 5. Ko bi se odpravila zasebna last, bi se skalil red in mir, napredek bi se ustavil in uvela bi se najhujša sužnjost. Zasebno lastninsko pravo mora ostati tedaj sveto.

**Bogoskrunstvo.** V noči od 21. do 22. t. m. so dosedaj neznani lopovi pokradli v cerkvi sv. Mihaela ob Nadanjam selu vse cerkvene posode (monštranco, ciborij in dva keliha) iz zakrstije in tabernakeljna. Cerkev so odprli z vetrihom, v tabernakelj so vlomili. Svete hostije so deloma pobrali, deloma po tleh pometali.

**Fidejkomisi in kmetska posestva.** Vodja češke kmetske stranke deželni poslanec Stastny je na vlado doposlal prošnjo, v kateri zahteva, da se njegovo posestvo spremeni v fidejkomis, češ, da postava nikjer ne govori, da se smejo samo posestva plemstva proglašati za fidejkomis. Stastnyjevemu izgledu bo v njegovem volilnem okraju sledilo mnogo posestnikov.

**Proti jubilejni procesiji** se je izvršil v Acoyu na Španskem velik izgređ. Od španskih „naprednjakov“ podkupljeni elementi so proti procesiji na cesti protestirali, nekemu duhovniku so iztrgali iz rok križ in križ razbili. Orožništvo je moralo posredovati ter je več oseb ranilo. Izgredniki so na orožnike metali kamenje.

**Novodobni otroci.** Novodobni otroci se tudi sami more, kadar jim kaj po volji ne gre. Zadržnič se je umoril nek dečak radi tega, ker mu mati ni hotela dati surovega masla. Sedaj je izšla statistika samomorov otrok v Nemčiji. Od l. 1869. do l. 1898. se je v Nemčiji 1708 samih umorilo in sicer je bilo največ samomorilcev dečkov, ostalo pa deklic. V najnovejšem času pride v Nemčiji na pol milijona ljudij jeden samomor mej otroci.

**Prva ženska lekarnica na Ruskem.** V Petrogradu so 18. junija otvorili žensko lekarnico. Gospa Lesnevskaja, ki vodi lekarnico, ima v službi same ženske. Postala je gospa Lesnevskaja magister farmacije na vojaški medicinski akademiji v Petrogradu. Otvorila se je tudi šola za farmacevtke. Na šoli predavajo profesorji vojaške medicinske akademije in medicinskega ženskega vseučilišča. O, ta Rusija!

**Usmiljene sestre** so nastavili v vojaških bolnišnicah v Budimpešti kot strežnice bolnikov. Prvi poskus so naredili s tako postrežbo na Dunaju in se je poskus izvrstno obnesel, da je tudi cesar izrazil svojo zadovoljnost. Kmalu se tudi po ostalih ogerskih vojaških bolnicah nastavijo usmiljene sestre kot strežnice bolnikov.

**Zblaznel veselja.** O priliki rojstva najmlajše laške princezinje je laški kralj pomilostil mnogo kaznjencev. Mej pomiloščenimi je bil tudi 71 letni jetnik Passafiume, ki je že 40 let prebil v ječi. V teh dolgih letih mu je izumrla vsa rodbina. Ko je starec začul, da je po kraljevi milosti prost, je zblaznel veselja. Iz ječe so ga oddali v blaznico.

**Zadnja želja.** Zloglasni ropar Matija Weber je bil obsojen v smrt. Predno so ga obglavili, izrazi se svojemu spovedniku, da ima še srčno željo: rad bi bil še toliko časa prost, da bi ukradel nekaj posebnega. Duhovnik ga opomni, da je njegova želja pregrešna in zla želja. Obsojenec pa pravi, hoteč opravičiti svojo željo: „Denar bi ukradel zato, da bi z njim priskrbel svojemu otroku — siroti dobro krščansko odgojo; kajti drugače se gotovo pogubi“.

**Učitelji so morali bežati skozi okna.** Pod tem naslovom poroča poljski list „Przedswit“: Šola v Wrzesni na Poznanjskem je bila te dni priča nezaslišanih in žalostnih prizorov. Ko se je namreč prvokrat začelo razlagati krščanski nauk v nemškem jeziku po najnovejši naredbi pruskega naučnega ministra Studta, so poljski otroci nemškemu učiteljem odpovedali pokorščino in na vprašanja niso odgovarjali. Učitelji so mislili, da so se otroci nalašč zgovorili in zato so jih jeli pretepati. A naenkrat je prihitelo v šolsko poslopje veliko število poljskih mater kaznovanih otrok ter so napovedali učiteljem boj, kateri se je končal s porazom učiteljev. Brzjavna poročila o tem dogodku trdijo, da sta morala dva učitelja bežati skozi okna pred razkačenimi poljskimi materami.

# GLASNIK.

## Nekaj o stavkah.

Neutajljivo dejstvo je, da čas v kojem živimo mi, je čas velikanskega napredka na industrijalno gospodarskem polju. Znajdba, ki so se v preteklem stoletju uvedle v praktično življenje, bile so prav velikanske. Železnice, parobrodi, brzjav, in še druge stvari bile so presenetljive in ni čuda da se je preobrazil svet. Ako bi prišel zopet danes na svet kak človek, živeč v osamnjatem stoletju, ne poznal bi več Evrope, niti gibati bi se ne znal, samega začudenja bi prominul. Jeli je pa bil ta velikanski napredek v korist splošnega človeštva? To vprašanje smemo smelo zanikati. Ravno vsled proizvajanja na debelo je malone uničen mali človek, obrtnik in tudi kmet se povsod težko, težko bori za obstanek, za kosček kruha.

„Napredek“ ravno potisnil je milijone v revščino in obup, deležni so bili in so še napredka oni, ki so in imajo denar v rokah, s katerim so se poslastili novih iznajdb in iz njih kovali ne milijone, marveč milijarde. Strojne iznajdbe prišle so v času, ko je liberalizem ljudstvo demoraliziral in vse razbil cvetočo srednjeveško krščansko socialno organizacijo, ni čuda, da je ubogo ljudstvo postalo suženj velikega kapitala, Postal je družabni položaj tak, kakoršen je sedaj in v katerem živimo in pod katerim jarmom ječimo tudi mi.

Na jedni strani velikanski denarni mogotci, vsled svojega bogastva udani vsemu uživanju in pohotnosti, takorekoč v skrajnem veselju na tem svetu, na drugi strani proletarijat, reveži, nemaniči.

Z obupnostjo, nevoljo in jezo, z mrklm očesom čaka in trpi ubogi trpin, kedaj se mu bode položaj zboljšal in bode zaslužil toliko, da mu ne bode treba gledati, ko pride iz dela, žalostnih sestradanih obrazov svoje žene, svojih otrok. Često vskipi mu strast ako premisli, kako krvavo si služi svoj črni kruhek in da njemu delo tako malo prinaša, pač pa njegovo delo masti in množi premoženje njegovega izkoriščevalca, — veliki kapital. Ne dovolj, da neusmiljeni kapitalist izrablja in izkorišča njegovo telo, po časopisih in brošurah hoče mu še iztrgati vero na boljšo bodočnost onstran groba, narediti ga hoče za bestijo, divjo zver, iztrgati mu hoče iz srca vero.

Merilo borega življenja, v katerem živi delavstvo in njegovega slabega gmotnega stanja so stavke (štrajki iz angleškega strike, francosko greve). Nikdar v zgodovini ne zapažamo toliko gostnih in skoro da rednih stavk, kakor v času toliko hvalisanega in v nebo pouzdigajočega napredka in kulture. Naši pozni potomci se bodo se čudili gnilih razmeram sedanje človeške družbe tako, kakor se čudimo i mi nenravnim gnili družbi starih Rimljanov.

„Štrajk“, strašna beseda, marsikoga vselej pretrese, ko sliši, ali čita, da so delavci tukaj ali tam ustavili delo in da so bili vzroki nečloveško ravnanje z delavci, nesramno postopanje z delavkami, nezadostna plača, predolg delavni čas, goljufije pri bolniški blagajni. Ta pesem doni dan na dan od severa do juga, od vzhoda do zahoda, danes iz Amerike, jutri iz Avstralije, in kaže kako neusmiljen, kako brezčutno oduren in nečloveški je veliki kapital, bodi si vže na ptujem, ali v Zagrebu, Gorici ali na Češkem in tudi pri nas doma! Časnik v par vrsticah tako vest za beleži, a malokomu so pred očmi obupani obrazi revežev, stavkujočih delavcev, njih žene in otroci.

Boj, da boj je štrajk, pravi istiniti boj. Kapitalistično časopisje in bogataši pitajo vboge trpine z lenuhi, prekucuhi, zavarujejo svoja podjetja z vojaštvom. Pri najmanjšem neredu mej ubogimi trpini se pošlje mej nje svinčene bombe, salve pokajo in če ni drugače, dela „red“ — bajonet. Kaj jim je mar za to ubogo človeško bitje, ako je slučajno zadeto in mrtvo, vsaj dobimo druge, misli si veliki kapital, solze in obup ga ne brigajo.

Statiska stavk nas uči, kako malokrat popolnoma dosežejo ubogi stavkujoči delavci zahtevana prava in zboljšanje svojega gmotnega položaja.

Štrajk je zadnje in najhujše orožje, s katerim izsesano delavstvo napram izkoriščevalnemu kapitalu nastopa. Stavke so stare, skoro da tako stare, ko človeški rod, a tako pogosto se niso nikdar pojavljale, kakor se pojavljajo v našem času. Veliki suženjski upori v starorimski državi na Laškem, v Attiki, Siciliji in Aziji se lahko imenujejo z mirno vestjo štrajki. Štrajka suženjev od l. 138 do 132 pred Kristusom udeležilo se je 200.000 suženjev pod vodstvom sužnja, ki si je nadal ime Antijoh. Tresla se je celo mogočna rimska država v svojih temeljih pred proletarijatom in z veliko silo je v krvi in z mečem po večkratnih porazih šele upore zadušila.

Tudi v srednjem veku imamo zabeležiti nekaj stavk, a malo, ker je imelo delavstvo dovolj kruha, in, slišite liberalni sorojaki in socialni demokratje, takrat je delavstvo v rudnikih imelo osemurni delavnik. O blaženem temni srednji vek!

Posledica liberalnega „humanizma“, praočeta modernega liberalizma, bila je, da je plemstvo začelo nečuvno odirati kmete, sledili so potem kmečki upori pričetkom sedanjega veka, kateri so bili v krvi in z ognjem udušeni.

Štrajki so dandanes družabna bolezen in naj reče kdo, karkoli hoče, časih jim mi nasprotni ne moremo biti. Vsakemu resnemu socialnemu politiku je z njimi računati. A predpogoj štrajka je, da je delavstvu zmaga v boju zagotovljena, zagotovljena mora biti pa le takrat in tam, kjer je delavstvo zavedno, solidarno in strokovno združeno.

Največja neumnost je, kjer delavstvo stopi v štrajk brez teh pogojev. Silno redki so slučajji, da bi delavstvo v nepripravljenem štrajku zmagalo. Velikansko odgovornost nakopljejo si na glavo delavski voditelji, ki lahkomišljeno in brez premisleka nahujskajo delavstvo v štrajk, morebiti iz osebnih vzrokov, da bi postali popularni. Jok družin in nahujskanih delavcev jih zadene, čaka jih pa tudi ostra odgovornost pred Bogom.

Krščanski socialci nismo sovražniki stavk, mi dobro vemo, da v premnogih slučajjih je edino sredstvo v zboljšanje delavskega položaja, najhujše orožje, ki najbolj kapital v živo zadene, — štrajk. Toda predpogoj boja je mobilizovanje delavskih čet v strokovna društva, kojih glavni namen je združevanje delavstva in nabiranje denarja za slučaj boja, stavke. Krščanski možje, krščanska dekleta in žene, delavci, delavke, družite se v krščanskih strokovnih društvih, ker le tem potom je mogoče zboljšanje sedanjega vašega žalostnega položaja. Sloga jači, nesloga tlači. — Združujmo se v krščanskih strokovnih društvih in zvezah! Proč z osebnimi prepiri, tvorimo mogočno, ponosno strokovno zavezo, da nas čas boja ne najde nepripravljenih. Kako krasno, mogočno krščansko delavsko rudarsko organizacijo imajo Nemci v Nemčiji, v 40 rudarsko-delavskih bojnih društvih organizovani imajo letos 264.872 članov, vlani so jih imeli 152.000 in to v državi, kjer tvorijo protestantje večino! In pri nas na Slovenskem?

Na delo rojaki, povsod! Kadar pa čujete, da so kje Vaši sotrpini stopili v boj, takrat jim pa stopite v pomoč. Če zaslužite veliko, dajte veliko, če malo zaslužite, dajte mal dar, zagotovljeni bodite, storili ste dobro delo svojim sotrpinom!

## Delavske drobtine.

Slavnost hrvatskega delavstva se vrši jutri in pojutrišnjem v Varaždinu. Danes odpotuje k tej slavnosti iz Ljubljane deputacija „Slov. kršč. soc. zveze“ z zastavo, da se udeleži blagoslovljenja nove zastave hrvatskega delavskega pevskega društva „Vienac“. Hrvatskim delavcem pošiljamo k slavnosti najiskrenejše pozdrave. Hrvatska slovenska vzajemnost naj se razširi vsepovsod!

Na Šmarno goro! V nedeljo dne 7. julija bode izlet „Slov. kršč. soc. zveze“ na Šmarno Goro. Odhod iz Ljubljane z jutranjim gorenjskim vlakom ob 7 uri do Vižmarij. Tisti, ki pridejo do Vižmarij peš, naj one člane, ki se pripeljejo z vlakom počakajo, da pojdemo z zastavo „Slov. kršč. soc. zveze“ skupno na Šmarno goro! Izleta se udeleže tudi vrli pevci „Katol. rokodelskega društva“ iz Ljubljane, pa tudi iz Škofje Loke, Tržiča, Št. Vida, Vevč, Medvod in drugih

bližnjih krajev se nadajamo, da se nam pridruži mnogo somišljenikov in somišljenic. Upajmo, da ne zaostanejo tudi naše pogumne ljubljanske krščansko-socialne pevke! Nadalnji vsopred je naslednji: V nedeljo 7. julija ob 10. uri dopoldne bode na Šmarni Gori sv. maša, katero bode daroval g. dr. Krek, ki bode imel tudi cerkveni govor in pete litanije. Po cerkvenem opravilu bode shod „Slov. katol. del. društva“ in prosta zabava ob 1 uri popoldne pa na planinici ljudska veselica. Za mlade in stare bode pripravljeno obilo zabave. Tudi otroci bodo imeli svoje zabavišče, zato vzemite na izlet seboj tudi svoje otroke. Krščanski socialci in socialke pripravite se, da v nedeljo dne 7. julija v kar najmnogobrojnejšem številu romate na Šmarno Goro!

**Tombola v Št. Petru pri Gorici.** Odbor slov. katol. bralnega in pevskega društva „Slovenska zveza“ v Št. Petru pri Gorici naznanja slov. občinstvu, da bo tudi letos, kakor vže več let zaporedoma javna tombola v Št. Petru. Dobitka sta dva: činkvina 200 kron, tombola 400 kron. Čisti dohodek je namenjen „Šolskemu Domu“, „Alojzijevišču“ ter slov. delavskemu društvu. Tombola se bo vršila dne 7. julija ob 6. uri popoldne. Pri tomboli in koncertu bo svirala vojaška godba. Srečke razprodajajo po Gorici in okolici odborniki slov. delavskega društva ter drugi zaupniki.

**Stavka pekovskih pomočnikov v Zagrebu** je končana. Pekovski pomočniki so le deloma dosegli zboljšanje svojega materijelnega položaja.

„Glas Naroda“ — tednik. Neodvisno glasilo hrvatskega delavstva, vrlo urejevani „Glas Naroda“ postane s 6. julijem tednik. S tem je krščansko misleče hrvatsko delavstvo storilo važen korak naprej in je upati, da najde pri svojem koraku tudi podporo mej Slovenci. Vsem našim društvom najtopleje priporočamo, da se naroče na ta hrvatski tednik, kajti prav je, da se v naših društvih poznajo tudi hrvatske razmere. Priporočamo „Glas Naroda“ tudi ostalim našim somišljenikom v krepko podporo. „Glas Naroda“ bode veljal kot tednik za celo leto 6 kron, za pol leta 3 krone. Naročnina naj se pošilja Preradovičeva ulica št. 29 v Zagrebu. „Glas Naroda“ bode imel tudi slovenski tiskan oddelek iz slovenskih krajev.

**Razdor v socialno-demokratski stranki na Nemškem.** Berolinski časopisi poročajo o govoru voditelja socialno-demokratske stranke na Nemškem, Singerja, kateri govor je imel na nekem shodu in v katerem je razpravljal o obeh nasprotnih strujah v stranki. Iz njegovih izvajanj je sklepati, da le neznatna manjšina ostane na strani Singerja in drugič, da tudi socialno-demokratska stranka ni sestavljena iz tako homogenih elementov, kakor vedno zatrjujejo njeni voditelji. Singer je namreč rekel, da je bolj zadovoljen, ako na njegovi strani ostane le majhna ali toliko bolj kompaktna in jednakomisleča stranka, nego da ima za seboj velik konglomerat, sestavljen iz najrazličnejših frakcij. Tudi socialno-demokratske stranke se je prišla moderna bolezen vseh drugih strank: cepljenje v razne strančice in frakcije. To so pa med socialisti največ zakrivili oni, ki mislijo, da so vzeli v zakup vse socialno gibanje in ki izrekajo svoj anathema nad vsakim pristašem lastne stranke, ki se ne pokori brezpogojno njihovim poveljem!

# V nedeljo dne 7. julija 1901

# izlet „Slovenske krščansko-socialne zveze“ na Šmarno Goro.